

Mag ik effe vangen?

Onenigheid rond boomtaxaties

In Boomzorg 2009/1 heb ik een artikel geschreven over de zorgplicht bij bomen. Deze bijdrage wil ik wijden aan een discussie rond de kap van een monumentale plataan in Beneden Leeuwen: De Mina Kuppen Boom. Deze boom werd door een onderaannemer zo zwaar beschadigd dat de boom moest worden gekapt. Sindsdien zijn aannemer en gemeente in een juridisch gevecht verwickeld. Pogingen om de zaak te schikken zijn op niets uitgelopen wegens onenigheid over de te hanteren taxatiemethode.

Auteur: Marika Verseveld

De gemeente Beneden Leeuwen wil vasthouden aan de (verouderde) taxatiemethode Raad waaruit een schade van afgerond € 60.000,- zou volgen. Met dit bedrag wil de gemeente de herinrichting financieren van het plein waarop de boom stond. De hoofdaannemer wenst dat het 'Rekenmodel Boomwaarde' wordt toegepast waaruit een schade van afgerond € 30.000,- zou voortvloeien. In het drieluik 'Wat is mijn boom waard' van Henri Rogaar wordt nader ingegaan op deze taxatiemethoden (zie Boomzorg 2000 1 t/m 3). De Standaard RAW-bepalingen 2005, die van toepassing zijn op de overeenkomst tussen de gemeente en de hoofdaannemer, bieden niet op voorhand uitsluitel over de toe te passen taxatiemethode. In tegenstelling tot de RAW-bepalingen 2000 (waarin de methode Raad was opgenomen) kennen de RAW-bepalingen 2005 namelijk geen vaste taxatiemethode. De opsteller

van de RAW-bepalingen, het Nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte (CROW) adviseert in de RAW-bepalingen 2005 om advies te vragen aan een boomtaxateur over de toe te passen taxatiemethode. In de zaak van de Mina Kuppen-boom zijn partijen niet tot een akkoord gekomen en is een arbitragecommissie verzocht de knoop door te hakken. Wanneer de uitspraak volgt, is vooralsnog onduidelijk.

Wanprestatie of onrechtmatige daad?

Een eerste vraag die bij schade altijd moet worden beantwoord is of sprake is van wanprestatie of onrechtmatige daad. Wanprestatie kan alleen aan de orde zijn als de betrokken partijen een contract hebben afgesloten. Van onrechtmatige daad kan sprake zijn wanneer schade wordt toegebracht zonder dat een contractuele relatie in

het spel is. Het onderscheid tussen wanprestatie en onrechtmatige daad is van belang omdat in een contract bepalingen kunnen zijn opgenomen over de wijze waarop schade moet worden getaxeerd. Een goed voorbeeld hiervan is de zaak van de Mina Kuppen-boom. In het contract dat de gemeente met de hoofdaannemer heeft gesloten is gebruik gemaakt van het standaardbestek voor de grond-, water- en wegebouw (de Standaard RAW bepalingen). In dit standaardbestek is voorzien in een taxatiemethode wanneer schade aan bomen wordt veroorzaakt bij de uitvoering van het werk. Tenzij partijen onderling aanvullende afspraken maken, zal bij het bepalen van de hoogte van de schadevergoeding de in het standaardbestek opgenomen taxatiemethode worden gebruikt. Welke taxatiemethode moet worden toegepast ingeval een onrechtmatige daad is gepleegd of als in een contract niet is

voorzien in een taxatiemethode moet per geval worden beoordeeld. De wet bepaalt dat schade moet worden begroot op de wijze die het meest met de aard van de schade in overeenstemming is. Wanneer de omvang van de schade niet nauwkeurig kan worden vastgesteld, dan is een rechter bevoegd om de schade te schatten.

Taxatiemethoden

In het eerste deel van het drieluik 'Wat is mijn boom waard' (zie Boomzorg 2009/1), wijst auteur en NVTB-taxateur ing. Henri Rogaar op een aantal methodes die in verschillende situaties worden gebruikt om de omvang van schade te berekenen. De meest geschikte methode om de waarde van een handelsboom te bepalen is de marktwaarde. In andere gevallen kan de omvang van schade in principe worden bepaald door het berekenen van de vervangingskosten. Wanneer vervanging niet mogelijk is, bijvoorbeeld gelet op de (hoge) leeftijd van een boom, dan wordt in Nederland veelal gebruik gemaakt van het 'Rekenmodel Boomwaarde' dat door de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen (NVTB) is ontwikkeld. Deze laatste taxatiemethode wordt ook gehanteerd wanneer een boom is beschadigd maar geen noodzaak tot vervanging bestaat. In het 'Rekenmodel Boomwaarde' van de NVTB dat sinds 2005 (als opvolger van de methode Raad en geïnspireerd op de Duitse Methode Koch) wordt gebruikt is de berekening aangepast waardoor een breder juridisch draagvlak is gecreëerd. In het 'Rekenmodel Boomwaarde' wordt onderscheid gemaakt tussen de 'aanslagfase', de periode tot 'functievervulling' en de 'afschrijvingsfase'. Ieder van deze fases kent een eigen (gekapitaliseerde) kostenstructuur. Onder de 'aanslagfase' vallen de relatief hoge kosten van aanschaf, transport, planten etc. Vervolgens volgt een geleidelijke waardeopbouw tot aan de 'functievervulling'. Daarna wordt de waarde van een boom geleidelijk tot vrijwel nihil afgeschreven tot aan het einde van de verwachte levensduur. Daarnaast kent het 'Rekenmodel Boomwaarde' een aantal variabelen die aan de hand van richtlijnen door de taxateur dienen te worden ingevuld. Een NVTB-boomtaxateur is opgeleid om te adviseren over de meest geschikte wijze om de schadeomvang te berekenen.

Welke schade wordt vergoed?

Tot nu toe heb ik het vizier gericht op (groveweg) de directe schade aan een boom. Van belang is dat ook gevolgschade voor vergoeding in aanmerking kan komen. De wet regelt dat schade

die in een voldoende causaal verband staat met een schadetoebrengende handeling of gebeurtenis ook kan worden vergoed. Daarnaast regelt de wet dat bepaalde bijkomende kosten voor vergoeding in aanmerking komen. Hierbij moet worden gedacht aan de redelijke kosten om schade te beperken of te voorkomen, de redelijke kosten voor het vaststellen van de omvang van de schade en wie aansprakelijk is en ten slotte de redelijke kosten die zijn gemaakt om een minnelijke regeling tot stand te brengen. Ingeval van de Mina Kuppen-boom is het bijvoorbeeld denkbaar dat het plein te laat is opgeleverd doordat de werkzaamheden zijn stilgelegd nadat de wortels van de boom werden beschadigd. Dergelijke vertragingsschade zou in voldoende causaal verband staan met het schadeveroorzakende handelen en voor vergoeding in aanmerking kunnen komen. Ook is denkbaar dat deskundigen zijn ingeschakeld om te beoordelen of de boom nog gered zou kunnen worden. Die kosten komen ook voor vergoeding in aanmerking. Opgemerkt zij dat in het 'Rekenmodel Boomwaarde' een aantal van de overige schadeposten kunnen worden meegenomen.

Schadevergoeding en besteding

De gemeente West Maas en Waal is voornemens om de uit te keren schadevergoeding te gebruiken voor het herinrichten van het plein waarop voorheen de Mina Kuppen-boom stond. Dit brengt mij op een laatste punt dat ik in dit artikel kort wil aanstippen; de bestedingsvrijheid van een uitgekeerde schadevergoeding. Een benadeelde die schadeloos wordt gesteld mag – anders dan soms wordt gedacht – in principe de schadevergoeding naar eigen inzicht besteden. Alleen in enkele bijzondere gevallen in het verzekeringsrecht wordt op dit principe een uitzondering gemaakt. De schadevergoeding moet worden beschouwd als een vergoeding voor het vermogensverlies (of de gederfde winst) die de benadeelde heeft geleden. Na uitkering van de schadevergoeding zijn de rekeningen als het ware vereffend en gaan de betrokken partijen ieder zijns weegs. Een schadevergoeding die is berekend aan de hand van de vervangingswaarde van een boom hoeft dus niet verplicht te worden gebruikt voor de aanschaf van een nieuwe boom.

Conclusie

De conclusie luidt dat – tenzij contractspartijen op voorhand, contractueel afspraken hebben gemaakt over een taxatiemethode – per schadegeval moet worden beoordeeld wat de

meest geschikte methode is om de omvang van de geleden schade te berekenen. In sommige gevallen zal de schade worden gebaseerd op de marktwaarde van een boom. In andere gevallen zal de schade worden begroot aan de hand van de vervangingswaarde of op grond van het 'Rekenmodel Boomwaarde'. Bij het bepalen van de totale vermogensschade die een benadeelde leidt, moet bovendien de mogelijke gevolgschade niet uit het oog worden verloren. Wordt een benadeelde uiteindelijk schadeloos gesteld, dan mag hij/zij de schadevergoeding naar eigen goeddunken besteden. Ingeval van de Mina Kuppen-boom zal de arbitragecommissie uitspraak doen over de te hanteren taxatiemethode. Op voorhand kan hierover slechts worden opgemerkt dat het meer waarschijnlijk is dat de vernieuwde methode 'Rekenmodel Boomwaarde' zal worden toegepast dan de verouderde methode 'Raad'. Mocht de arbitragecommissie besluiten de vernieuwde methode 'Rekenmodel Boomwaarde' toe te passen, dan leidt dit volgens de hoofdaanemer tot een schadevergoeding van € 30.000,-. Ingeval de arbitragecommissie kiest voor de verouderde methode 'Raad', dan leidt dit volgende gemeente tot een schadevergoeding van € 60.000,-.

Mariska Verveeld werkt als advocaat bij Smithuijsen Advocaten in Haarlem. Voor nadere vragen over dit artikel zie www.smithuijsen.nl of email op verveld@smithuijsen.nl.